

Actueel Nieuws mei 2014

Al jaren geleden heb ik eens gezegd dat er altijd als ik aan het meer ben wel een artikel over Mussolini in de krant staat. Tijdens onze vakantie in April werd mijn stelling weer eens overvloedig bevestigd: 6 artikelen in twee weken tijd. De stukken tonen iedere keer weer dat het oorlogsverleden nog lang niet is verwerkt. Dit keer ging het over twee verschillende onderwerpen, die ik hier kort samenvat.

Het Verzetsmuseum in Dongo

In Dongo is er al tientallen jaren een klein museum over het verzet in de laatste oorlogsjaren. Het is gevestigd in een kleine ruimte in het stadhuis. De discussie over het museum begon in februari van dit jaar toen het gemeentebestuur voorstelde om de naam van het museum, tot die tijd “Museo della Resistenza”, te vervangen door “Museo della fine della guerra – La Resistenza sul Lago di Como e la cattura di Mussolini”. De toevoeging “de gevangenneming van Mussolini” schoot onmiddellijk in het verkeerde keelgat van de vereniging van oud verzetsstrijders, de Anpi (Associazione Nazionale Partigiani d’Italia). Ondanks de protesten nam de gemeenteraad het voorstel voor de naamsverandering met algemene stemmen aan.

Het verzetsmuseum in Dongo

Dongo

Op 11 april stond in de krant La Provincia di Como de aankondiging van de opening van het museum, dat na verbouwing nu zeven zalen met multimedia apparatuur heeft. De dag daarop volgde een artikel waarin het dilemma voor velen nog eens werd besproken. Enerzijds de herinnering aan de onderdrukking in de laatste oorlogsjaren en de heroïsche strijd van de partizanen in de bergen aan het Alto Lago, een strijd die aan velen het leven kostte, anderzijds de dood van Mussolini die wel een einde aan deze trieste periode betekende, maar ook door een groep neofascisten wordt aangegrepen voor huldebetogingen aan hun leider. Hoewel de verdedigers van de naamsverandering er vooral op wijzen dat het goed is ook het eind van de fascistische periode te blijven beschrijven, zeggen de tegenstanders dat de gemeente er alleen op uit is door de toevoeging van Mussolini aan de naam van het museum, van Dongo een attractiepunt voor toeristen te maken. Zij trekken een vergelijking met Predappio, de geboorteplaats van Mussolini, dat is uitgegroeid tot een bedevaartsoord voor neofascisten.

Opening van het verzetmuseum zonder de verzetsstrijders

Zaterdag 12 april werd het museum geopend tijdens een bijeenkomst op het plein voor het gemeentehuis met het hijsen van de vlag, het volkslied, toespraken van de burgemeester en andere autoriteiten. De schoolkinderen waren voorzien van vlaggetjes met de nationale driekleur, en een zangkoor bracht een oudstrijderslied ten gehore. De grote afwezigen echter waren de verzetsstrijders, die hadden opgeroepen tot een boycot van de plechtigheid!

Plechtigheid op 25 april in Como

Como

Como, 25 april, Nationale feestdag. Enkele honderden mensen waren aanwezig bij de officiële plechtigheid ter herdenking van de oorlog. Op het podium, tegenover het monument voor de gevallen, de burgerlijke en militaire autoriteiten en nog enkele anderen. Daaronder de president van de Anpi van Como, Guglielmo Invernizzi, die de gelegenheid aangreep voor een felle aanval op de autoriteiten voor hun onderschatting van de neofascistische bewegingen in de provincie. Met name verweet hij de burgemeester van Como, Mario Lucini, niet op te treden bij een aantal gelegenheden waar de fascistische groet werd gebracht. Ook de autoriteiten van Dongo kregen het verwijt de geschiedenis te verdraaien door de naamsverandering van het museum met het doel van Dongo een tweede Predappio te maken.

Herdenking in Mezzegra

Mezzegra, 27 april

Dat de woorden van Invernizzi niet zomaar uit de lucht kwamen vallen, bleek wel uit het artikel dat op 27 april verscheen in La Provincia. Hierin stond een verslag van een bijeenkomst van ongeveer 300 neofascisten die in een stoet met vier man naast elkaar naar het hek voor de villa Belmonte in Mezzegra trokken om te herdenken dat op deze plaats op 28 april 1945 Mussolini en zijn geliefde Petacci waren neergeschoten. Hier hield de voorzitter van de unie van veteranen van de Italiaanse Sociale Republiek (de Republiek van Salò), Mario Nicollini (die op 15 augustus 102 jaar wordt!) een toespraak waarin hij “kameraad Benito Mussolini” de Romeinse groet bracht en de groep antwoordde met “presente”.

De schoenen van Clara Petacci

In mijn Nieuwsbrief nr. 3 van 2009 beschreef ik de gevangenneming en dood van Mussolini. Ik schreef daarin ook dat er tot de dag van vandaag getwist wordt over de juiste plaats en het tijdstip van de dood van Mussolini en Petacci. In een bijna paginagroot artikel van 24 april werd deze hele discussie weer actueel. De kop van het artikel luidt: “De schoenen van Claretta – het laatste stukje van de puzzel Mussolini”. Hierin lezen we dat er onverwacht een paar schoenen tevoorschijn zijn gekomen die Claretta Petacci gedragen zou hebben bij haar terechtstelling. Ik vat hier kort nog even de discussie over deze gebeurtenis in april 1945 samen.

De twee hoofdpersonen:

Links: Clara Petacci

Rechts: Walter Audisio

De officiële lezing hierover is dat de kolonel “Valerio”, schuilnaam van Walter Audisio, het koppel om 16.10 u gefusilleerd heeft voor het hek van Villa Belmonte in Mezzegra. Mussolini en Petacci waren hier de dag ervoor heen gebracht omdat men bang was dat er anders een volksgericht in Dongo zou plaatsvinden. De lezing van Valerio werd bevestigd door Michele Moretti, een verzetsstrijder uit Como en door Alfredo Lampredi, vertrouwensman van de leider van de communistische partij, Luigi Longo. In een boek van twee verzetsstrijders dat in 1962 verscheen en een vervolgbok uit 1993 staat echter dat het paar niet was neergeschoten door Audisio maar door Longo en niet in de middag bij het hek, maar al 's ochtend in of bij de villa Belmonte en dat de dode lichamen die middag nogmaals waren beschoten. In tientallen, zo niet honderden stukken in boeken, kranten en op internet vinden we argumenten van degenen die de officiële lezing niet geloven. Een van de aanleidingen voor deze discussie is dat Audisio de hele geschiedenis zeer gedetailleerd heeft beschreven en dat er diverse details niet lijken te kloppen. Het verhaal rond de schoenen van Petacci behoort hier ook toe. Audisio schrijft in het stuk dat hierover in 1945 in de krant Unità verscheen: “Clarette liep onzeker over het steile pad, gehinderd door de hoge hakken van haar zwarte, zeemleren schoenen”. De

schoene die nu zijn teruggevonden hebben echter platte hakken, zijn niet van zeemleer en niet zwart maar grijs. Aan het lijk van Petacci ontbraken de schoenen en men nam daarom aan dat ze verwijderd waren omdat ze anders waren dan in de beschrijving van Audisio. Giorgio Pisano schreef in 1996 na een uitvoerig onderzoek het boek “De laatste vijf seconden van Mussolini”. Hierin beschrijft hij ook zijn zoektocht naar de schoenen en naar een sjaal, die meegenomen zouden zijn door de partizaan Martino Caserotti, die een rol zou hebben gespeeld in het theater rond de dubbele executie. Helaas verdween Caserotto in 1977. Ook vele andere verzetsstrijders die bij de gebeurtenis betrokken waren, zijn kort na de oorlog om het leven gebracht, hetgeen de complottheorieën extra versterken.

De teruggevonden schoenen van Clara Petacci

In het artikel in La Provincia worden nog meer punten uit de discussie over de ware toedracht aangehaald, waarop ik nu niet zal ingaan. Naar mijn mening is het een interessant maar buitengewoon zwak journalistiek verhaal. De schoenen kwamen nu plotseling te voorschijn bij een persoon in Mezzegra die anoniem wil blijven. De journalist lijkt geen enkele moeite te hebben gedaan meer te weten te komen.

Ruud Metselaar
Eindhoven, 1-6- 2014